

Székelly Közélet

Politikai, közgazdasági és társadalmi újság

Előfizetési árak:
Egész évre 180 L., félévre 90 L., negyedévre 45 L.
Egyes szám ára 4 L.

Felolvasó szerkesztő
TOMPA LÁSZLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Bulevardul Regele Ferdinand (Kossuth-utca) 14. sz.
Telefonszám: 84.
Megjelenik minden vasárnap.

Meglesz-e, vagy nem lesz

és ha meg, mikor lesz meg a gyulafehérvári népgyűlés, vagy kongresszus? — ez egyike ama kérdéseknek, amelyek ma leginkább érdeklik és izgatják a román politikai élet aktív irányítóit. A nemzeti parasztpárt, élén Maniuval, mindenáron a gyűlés megvalósítására törekszik,

A holland-kölcsön.

(f.) E hó 7-én egy kis forradalmat idézett elő városunkban a Ladó István megjelenése. Két csiki ügyvéd társaságában jött ez a szép vízi születésű, kitűnő modoru fiatal financier és a sebtében összehívott értekezletre azt benyomást tette a vele folytatott megbeszélés, hogy megbízója, a holland pénzcsoport szívesen és szinte korlátlan mennyiségben akarja rendelkezésünkre bocsátani olcsó kamatu kölcsöneit.

Érthető az a ribillió, amit a többszörösen aláhúzott jóindulatának látó ajánlat városunknak pénzügyi és kereskedői köreiben fölkaavart, ma amikor az irtozatosan megszükitett hitelforrások, a titokban és nyilvánosan fantasztikus méretekre felszórt ki-helyezési kamatlábak, az istenadta termelő és fogyasztó nép körében az abszolút pénztelenség már-már teljes fölfordulással és összeomlással fenyegetik azt a szegényes, mondhatni: koldus gazdasági életet is, amit a közel hét sovány esztendő keserves, küzdelmes, állami, szociális és gazdasági nyomorogtatása a szép, de szegény Székelyföldön még meghagyott.

Ma, amikor a kisparosok részben éheznek, részben tucátjával teszik le a fekete kenyeret kereső szerszámot is és adják be az iparendélyeket, amikor régi, tekintélyes üzletek redőnyei is pillanatokra várják a végleges lecsukást, — ma csakugyan tenni kellett még itt is, még nálunk is valamit.

Részint önkéntes elhatározásból, részint az illetékesek unszolására Nagy Lajos dr. és Kassay F. István dr. ügyvédek kedden felfutottak Kolozsvárra, hogy ottan a nagyobb összekötésű és így jobban informált körök-nél szerezzenek a kölcsön lehetőségei felől tájékozódást. A két ügyvéd Kolozsváron az egész szerdai napot azoknak a közelebbi adatoknak pontos beszerzésére szentelte, amelyek birtokában az idegen kölcsön behozatalát minél előbb realizálni lehet, — és fáradozásuk szinte teljes egészében a siker jegyében folyt le, mert személyes és közvetlen meggyőződést szereztek arról, hogy az idegen, olcsó-kamatu és tisztességes kölcsön folyósíthatása városunk és vármegyénk közönsége részére nem fantasztikum, nem irreális próbálkozás, hanem kézzel fogható és megcsinálható valóság.

A részletezésnek ezen a helyen értelme nincs és még igen korai is volna, de megnyugtathatunk minden komoly és kellő anyagi fedezettel bíró hiteligénylőt, hogy szigorúan komoly és reális üzleti alapu igényei kielégítést nyernek. Nem mulaszthatjuk el azonban ezt az alkalmat, hogy főképpen az eladósodott, a pénzhétség legmagasabb fokán álló hitelvárosok nagy tömegéhez egy pár komoly szót ne intézzünk.

Csodákat a külföldi kölcsöntől senki se várjon. Előkelő külföldi pénzembereknek szigorúan reális hitelműveléseiről van szó, akik kétszer is megnézik, hogy kinek és milyen feltételek mellett adják oda használatra pénzüket. Csak kellő ingatlan-fedezet mellett, tehermentes birtokra és az ingatlanok mai forgalmi értékének 40—50%-a erejéig folyósíthatók ezek a kölcsönök és

csakis komoly célokra, mint beruházás, birtokvételek, iparüzem fenntartása vagy megnagyobbítása, terhes, de valóságos fedezettel bíró nehezkamatu kölcsönök konvertálása, józan és egészséges üzleti befektetés és ilyenekre. Könyvelmü színezetű, előlérsre szánt kihelyezésekről szó lehet.

És még egyet. A külföldi hitelezők, igaz, hogy komolyan akarják pénzük kihelyezését, de még sokkal komolyabban ezek pontos és becsületes visszafizetését, reudes kamatozását és ammortizálását. Tehát csakis azok érdeklődjenek külföldi kölcsön iránt, akik érzik magukban a kellő anyagi és erkölcsi garanciát, hogy ezeknek a feltételeknek biztosan eleget is tudnak tenni.

A székely háziiparért!

— Ujabb hozzászólás. —

A Székely Közéletben a Magyar nékhöz intézett igen érdekes felhívás az alvó lelkek ébresztője kívánván lenni, úgy érzem, hogy engemet is érdekel, nekem is szól, mint olyannak, aki a rég mult időkben egy központi háziipari szövetkezet szervezésében élénk részt vettem. Ebből kiindulva úgy vélem, szolgálhatok teljesítek, ha az akkori idők gazdasági harcaiból egyet mást elmondok.

Régen volt. Mikor még a vármegyei iparfejlesztő bizottság egy a kisipar, mint a háziipar fejlesztésében intenzív munkát fejtett ki. E bizottság mozgató ereje, éltető lelke néhai Solyomossy Endre kollégiumi tanár volt, aki szervező képességével, a székely nép iránti őszinte szeretetével, egész erejét, munkaképességét a paragon heverő háziiparnak az akkori viszonyokhoz mérten való megszervezésére fordította. E célból beutazta az akkori Magyarország nagyobb városait, elhelyező piacot szerzett, mintákat mutatott be, rendeléseket vett fel. Az akkori idők megélhetési viszonyai indokolták, sőt egyenesen szükségessé tették, hogy ez a gazdasági átalakulás, amely már a megvalósulás stádiumába jutott és a székely népnek megélhetést biztosított, az egész vonalon átmenjen a gyakorlatba. Sajnos, nem úgy történt. A napi politikán, a székely nemtörődömségen hajótörést szenvedett gazdasági életünk egyetlen igazán egészséges gondolata. Eitűnt, mint a sokszind, reményt keltő szivárvány, hogy évtizedek multán egy külföldi társaság élelmes asszonya itélje el élehetlenségünket.

Ma, amikor visszagondolunk a multra és annak küzdelmeire, szegénykezve kell, hogy beismerjük élehetlenségünket, mert többet foglalkoztunk a napi politikával, másnak bajával, mint saját gazdasági jólétünkkel. Nem bíztunk, ma sem bizunk egymásban, sőt önmagunkban sem. Ez a bizalmatlanság, tehetetlenség is részben oka (egyebek mellett), hogy ma már, mondhatni, a nyomor karjai között vergődünk.

Székely testvéreim, nem érzitek, hogy gazdasági életünket minden oldalról csapkodja a vihar? Az önzés, a kapzsiság kiterjesztette fekete szárnyát életünk fölé. Lesi, hogy könnyörtelenül lecsapjon ráak, kiűzzön őseink hájlékából.

Az a kérdés, székely testvéreim, koldusok akarunk-e lenni, vagy élni és

dolgozni akarunk? Ha élni és dolgozni akarunk, kövessük a Székely Közéletben megjelent lelkes felhívásokat, amelyek célja: a háziipar felkarolása és annak révén állandó kenyérkereset megteremtése. Okuljunk tehát a multon. Hagyjunk fel az örökös politizálással, a nemtörődömséggel, fogjunk komolyan a munkához!

Szervezzük meg közösenkiut a háziipari szövetkezeteket. Rajjuk össze apró filléreinket. Öntsük lelket az orsók pergetésébe, az osztóváták katogásába. Öleljük fel a heverő kincseket és hordozzuk szét az egész világon, hogy lássák: a székely nép él és dolgozik. És ha a jövőben újból ellátogat ide a külföldi társaság érdeklődő asszonya, ne kelljen pirulnunk, szégyenkezünk, hanem találjon itt egy életre való, virágzó, kenyéret biztosító háziipari szövetkezetet! Nagy János.

Az udvarhelyi „Ubrik Borbála” esetéhez.

Laptársunk a „Hargita” legutóbbi számában egy öreg nő siralmas esetéről számol be. Bizonyára minden jó érzésű ember lelkét a szánalom érzése hatja át, a mikor azt kell látnia, hogy a teremtés koronája: az ember néha elhagyatottabb mindennél, s az érző lelkeknek kell segítségül sietniük, hogy ne legyen senki, kinek a XX. század nagy szegényére rosszabb a sorsa, mint a kiverő kutyanak.

Az eset közismert, s esett szó róla hivatalosan is. A városi tanács nő tagjai, kiknek hivatása éppen az ilyen eseteknek a lehetőség szerinti eltüntetése, foglalkoznak ezzel a hasonló esetekkel. Az udvarhelyi Jótékony Nőegylet is már segítségül sietett, s hogy özv. Frits Henrikné mégis siralmas állapotban van, annak a valódi oka igazán a mai leromlott közgazdasági helyzet.

Laptársunk cikkirója, a mint várható is volt, egyik legnagyobb mulasztást abban látja, hogy a város „gondoskodást nem biztosítja intézményesen.” Nem látom tisztán e mondatnak értelmét, de minden valószínűség szerint azt akarja jelenteni, hogy igenis a város kötelessége e szegényteljes állapot egyszer s mindenkorra való eltüntetése. Aláírom, igazva van. És, sajnos, még sincs egészen igaza!

A mikor a cikkirő úr hétről hétre siralmas panaszkait ír arról, hogy a községek lakói roskadoznak a vállakra rakott terhek sulyától, hogy az állatok és termények alacsony ára miatt a gazdák nyomorba jutottak, elfeledkeznek arról, hogy e valóságos helyzetben szenved a városi lakosság is, sőt még hatványozottabban, mert ha a gazdának nincs is miből pénzelnie, de legtöbbjénél van kenyér és van fa, s van nagy részben ruha, — elsőrendű életszükségletek, — a mi, sajnos, a városi lakók igen nagy százalékánál hiányzik.

De köztudomásu az is, hogy Székelyudvarhely város, mint jogi személy siralmasan szegény. Milliós értékű ingatlanait kisajátították, de értük mai napig egy banit sem kapott. Kaszárnyaépülete, amely után a folyó évben is 23000 leunál magasabb állami adót kell fizetni, évek óta mit sem jövedelmez, egyszerűen azért, mert a hadügyi, illetve a belügyi kormányzatnak kisebb gondja is nagyobb annál, hogy a ren-

Minket, erdélyi magyarokat, a gyűlés kérdése és a körülötte kifejlődött vitaközlés, csak mint távoli szemlélőket érdekelhet.

Megdöbentő

statistikát állított össze a Br. Lapok Erdély népének a pusztulásáról. A statisztika szerint az erdélyi magyarság a születések terén hátul kullog, a halálozások terén pedig vezet. A házasságok csökkennek, a válások szaporodnak. Hatszáz ezer gyermekből 60,000 illegális. Különösen szomorú képet mutatnak a székely vármegyék, amelyeknek pedig a szaporodás terén vezetőnek kellene. Például Udvarhely megyében a csecsemők halálozási arányszáma 50%, ami az egész kontinensen ritkítja párját.

Hogy a gyermekek ilyen nagy mérvű halálozásának mi az oka, nem tudjuk, hiszen kiválóan képzett orvosi karunk van. Vármegyei főorvosunktól várjuk, hogy ebben a nagyon szomorú kérdésben felvilágosítást adjon, hogy miért pusztul éppen a mi vármegyénk népe ilyen döbbenetes módon.

A moziban vasárnap: Ch. Chaplin: A zarándok c. vígjátékban 5 felv. Harry Piel: Egy éjszaka kalandjai 6 felv. Kedd: Élő buddhák. Csütörtök: 47 számú zsöllye, vígjáték.

geteg vagyont érő épülettömbért és a körülötte levő telkekért valamint törvény szerint is fizessen. Pár év alatt 4 milliónyi költségre kerülő állami elemi iskolát és óvodát kell a városnak építenie. Utcái, aszfaltja még rengeteg javítást, követelnek, villanyvilágítása maholnap felmondja a szolgálatot. Ezenkívül nincs vízvezeték, nincs fürdője, nincs népjóléti és kulturális intézményei részére szükséges épülete, s nincs városi szegényháza sem, ami nélkül a mai korban igazán egy város sem lehetne el. S nincs pedig azért, mert ha csak azokat az intézményeket kell a felsőbb parancs folytán létesítenünk, a melyek tovább odázása szinte lehetetlen, oly terhek szakadnak a polgárság nyakába, amelyek annak létkérdését a legnagyobb mérvben veszélyeztetik.

Ez a magyarázata annak, hogy özv. Frits Henriké esetében a város nem tud intézményesen eljárni. E városnak ma 65 oly szegénye van, akiknek havi 120 leut fizet ki, újkérek a kétszeresét. Ez a kiadás évente 100 000 leuval terheli a város költségvetését.

Jól tudják azok, akik a város ügyeit intézik, hogy az a havi 120 leu segély a segélyezettek még az éhenhalástól sem menti meg, de a város is tehetetlen helyzetben van. E városnak, ha talán nem is az özv. Frits siralmas helyzetében, de igen súlyos, gazdaságlatlan helyzetben van legalább is 200 oly szegénye, akikről gondoskodni erkölcsi kötelesség lenne, de ennek ebből kifolyólag (a paritás elvének figyelembe vétele mellett) nem vihető keresztül az, hogy a sok közül éppen egy kapjon teljes segítséget s a többi szinte ne kapjon semmit.

A cikkíró ur, úgy hiszem, megérti a helyzetet s ha talán az lett volna cikkének egyik (csak sejtendő) célja, hogy az esettel kapcsolatosan a városi tanács szűkebbül és rideg fel fogását bélyegezze meg, nagy tévedésben van.

Udvarhely város 8000 lakója közül legalább is 4 ezer van olyan helyzetben, hogy megfelelő lehetőségek mellett segílyt kellene valahonnan élveznie, hogy megélhetése biztosítva legyen. Nos, ma úgy áll a helyzet, hogy ez a 4 ezer is többé-kevésbé hozzájárul a város 8 milliónál nagyobb évi költségvetésének kiizadásához. Tehát, ha a polgárok nagy része végső erőfeszítéssel járul hozzá, hogy a város nagy terhei fedezetet nyerhessenek, sajnos, keserű valóság, de a városnak nem áll módjában „kivételesen is” e szerencsétlen agg nő nagyobb arányú fölsegélyezése.

Erre azonban, ha az ügy teljesen tisztázatlan, úgy hiszem, nem is lenne szükség. Az agg nő egyik szobájának bérlője kell, hogy a szoba bérértékének ellenében gondoskodjék a szerencsétlen nőről. Legyen ez a gondoskodás csak fűtés, takarítás és fekhelyének tisztán tartása, a helyzet már tisztázódott. A város ad havi 120 leut, egyik bank ugyanannyit, a nőegylet 50 leut. Lesznek jó lelkek, akik vállalkoznak heti, vagy kétheti egy egy ebéd, vagy reggeli küldéséért s az a szegény nő érezni fogja embertársai könyörületét s a város vezetősége sem lesz annak kitéve, hogy a lehetetlen helyzet miatt hibáján kívül megvádoltassék.

Első dolog a bérlőt kötelessége teljesítésére szorítani, a többi megoldódik magától. V-á.

SPORT.

Vasárnap Brassóban negyedik bajnoki mérkőzését játsza a Hargita az Olimpiával, amellyel több, mint 2 esztendeje, hogy nem mérkőzött. Tekintettel arra, hogy a Brasovia az Olimpiát legyőzte, a Brasoviát pedig a Hargita, papirforma szerint a Hargitának kell győznie, de ismerve az Olimpia csapatának szívósságát és nagy akaraterejét, könnyen hozhat meglepetést. Reméljük, hogy ezuttal is sikerülni fog a Hargitának bebizonyítani, hogy még mindig a régi félelmetes csapat, amelyik Brassóban is dicsőretet szerzett híveinek.

Jövő vasárnap a Hargita Baróton fog vendégszerpelni, az utolsó bajnoki meccs a Coljeával október 30-án lesz a kollégium-kertben.

Iparügyek.

Az ipartestület kedden este tartotta meg szokásos előljárási ülését hivatalos helyiségében. Az elnöki megnyitó után Benedek Géza dr. titkár tette meg részletes jelentését, melyből megállapítható az ügymenet élénksége. Az eddig beiratkozott iparosok létszáma 327 re emelkedett. Iparigazolványt váltott 11, iparáról lemondott 8 iparos. Beszédet tartott 56, felszabadult 60 tanuló. Az általános gazdasági krízis a testületnél is érezhető hatását, amelynyiben a jövedelemben csappanás állott be. Ennek ellensúlyozásaképpen az elnökség úgy a városi tanácshoz, mint az iparkamarához segélyért folyamodott, indokolt kérésben tárva fel a kisiparosság nehéz helyzetét. Örömmel vette tudomásul az előljárást a titkár azon bejelentését, hogy az iparosság sérelmét felőlelő memorandumot a vármegyei tanács tárgyalásra tűzte ki. Így mégis remény van arra, hogy megvalósul a kisiparosok legrégibb és legnagyobb óhaja és orvoslást nyer panasza.

Az aradi iparos kongresszusra a testület Szabó Gyula előljárási tagot küldte ki. Majd a múlt évi ipari kiállítás elszámolását ejtette meg az előljárást, melyről lapunk múlt száma már megemlékezett. A szokásos tárgyszorozati pontok ismertetésén kívül a titkár bejelentette, hogy eljár a titkár hivatalnál a forgalmi adó, pénztárkönyv és leltár ügyében és az elért eredményekről e rovat alatt esetről-esetre beszámolt. A titkár jelentése után Keszler Albert pénztárnok tette meg a testület pénzügyi helyzetéről jelentését, mely szerint a készpénzkészlet 18,323 leut tesz ki.

Az ipartestület anyagi helyzetének megjavítása érdekében Rájk József elnök zászlóavatási ünnepély rendezését javasolja, amit az előljárást elfogad, azzal, hogy azt a jövő év folyamán fogja megvalósítani. Hogy azonban addig is némi pénzbeli támogatáshoz jusson, Csiky Albert hatósági biztos javaslatára elhatározta az előljárást, hogy a jövő hó folyamán egy műsoros teastélyt rendez, melynek előkészítésére egy öt tagú bizottságot küldött ki. Az érdekes és fontos kérdéseket tárgyaló előljárási ülést Gyarmathy István elnök zárta be, megköszönve a megjelent tagok érdeklődését.

Új ügyvezető elnök a Székely Dalegyületben. A Benedek Géza dr. ügyvezető elnök lemondása folytán megüresedett ügyvezető elnöki tisztségre az egylet egyhangulag Lévy Lajos dr. ref. koll. tanárt választotta meg. Az új elnök ünnepélyes felavatása f. hó 13-án este az egylet próbahelyiségében folyt le, a szokásos ünnepélyes formák mellett. Gönczy Gábor dr. elnök fogadta az új elnököt, közvetlen és magvas beszéddel figyelemztetve őt az ezután következő teendők kitaró és szorgalmas elvégzésére, azon reményben, hogy az egylet ezen választásával megtalálta benne azt a munkaerőt, a melyet a mai viszonyok mellett az egylet súlyosan nélkülözött, sőt volt alkalma erről több ízben is meggyőződni, a midőn Lévy dr. az egylet érdekében sokszor munkálkodott és fáradozott. Az új ügyvezető elnök a szép beszéd hatása alatt férfias és átértett megnyilatkozással jelentette ki, hogy igyekezni fog a dalegylet haladását munkájával, teljes tudásával és szorgalmával elősegíteni. Ezután az egylet tagjai Ferenczy Ferenc vendéglőjében a szokásos fehérszálhoz ültek, ahol kedélyes hangulatban, dal mellett, sok lelkes pohárköszöntő hangzott el az új elnökre.

Az udvarhelyi róm. kath. esperesi kerület iskolatanácsa f. hó 11-én városunkban gyűlést tartott Pál István ker. főesperes elnöklété mellett, aki nagyszabású, pedagógiai vonatkozású megnyitó beszédet mondott, amelyben az oktatás mellett a nevelés nagy fontosságát fejtegette, kitérve a felnőtt ifjúság gondozására is. A gyűlésen egyébiránt az iskolák állapotáról és a tanítói fizetések rendezéséről számoltak be.

Meghívó

a 18-ik osztrák állami osztály-sorsjátékra.

A világ legjobb és legkedvezőbb sorsjátéka!

Miért? Mert

kis rizikóval, nagy esélyei vannak.

Miért? Mert

egyetlen egy sorsjeggyel nyerhet szerencsés esetben **750.000 Schillinget vagyis 18 millió leut.**

Miért? Mert

csak **százezer** sorjegy lesz kibocsátva és ezek közül **50.000** nyereménnyel soroltatik ki (tehát a sorsjegyek fele).
Köztük **S 500.000 = Leu 12 millió,**
S 250.000 = Leu 6 millió, S 100.000 = Leu 2.4 millió, S 75.000 = Leu 1.8 millió, S 60.000, S 50.000 stb. stb. nyeremény.

Miért? Mert

a nyeremények **készpénzben, minden levonás nélkül, kívánatra bármely valutában, napi áron, azonnal ki lesznek fizetve.**

Az össznyeremények értéke

10,640.000 Schilling vagyis kb. 260 millió Leu.

Rendeljen azonnal

az alábbi rendelőlapon a közismerten szerencsés cégnél

Glücksfirma Schwalm & Comp.

Wien, I., Reichsrathsstrasse 11/am.

A készlet kicsiny!

A kereslet igen nagy

Az első osztály huzása

1927. december hó 28--30.

Sorsjegy-árak:

Egész S 32 = Leu 800. Fél S 16 = Leu 400.

Negyed S 8 = Leu 200. Nyolcad S 4 = Leu 100.

Fizetendő a sorsjegy kézhez vétele után.

Itt kivágni és zárt borítékban beküldeni.

Alulírott rendelék a 18-ik állami osztrák osztály-sorsjátékra:

db. Egész sorsjegyet à L. 800 .. db. Negyed sorsjegyet à L. 200 ..

db. Fél " à L. 400 .. db. Nyolcad " à L. 100 ..

Pontos címem:

Név

Foglalkozás

Város

Megye

(Olvasható írást kérünk.)

Oklándi levél: Udvarhelyről.

Kedves Szerkesztő Ur!

Amikor bucsuztam Udvarhelytől, azzal bucsuztam el Öntől, hogy nem is bucsuzom. S ime, már itt az első oklándi levél: Udvarhelyről. Igazán nem akarom molesztálni sem Önt, sem a kedves olvasókat, de úgy érzem, hogy meg kell írnom, amit írni akarok, mert olyasmiről kell, hogy beszámoljak, ami nem csak nekem okozott igazi örömet, hanem mindazoknak, akik barátai a művészeteknek, a szépeknek, a harmóniának.

Hiszen ugyanis olyan sivár, nyomorúság, a létért való küzdelem, az anyagok után való futkosás közben sokszor szinte úgy látszik, már nincsenek is olyanok, akik még a széppel, a harmóniával is törődnek. És én, a javithatatlan idealista, még mindig ilyen fölösleges dolgokkal is bibelődöm. Miut ahogy Ady Endre oly találóan mondja:

„Forgott körültem zagyva médra
Lármával, vadul a világ
És én kerestem egyre, egyre
Valami nagy harmóniát.”

S ha igazán keresi az ember, meg is találja.

Vagy nem gyönyörű és szívetleket megörvendeztető összhang nyilvánul-e meg az oklándi fiatalság szép elhatározásában? Jön a tél. Amikor kevesebb a mezei munka, s hosszúnak az esték. De ők nem a korcsmában, a pálinka mellett szeretnék eltölteni az estéket, hanem tanulni akarnának. Dalolni és zenélni. Szinte félve jönnek be hozzám, vajjon nem lesz-e terhemre az ő kérésük? Hogy támogassam őket. Már a kezdet megvan. Az erdőbeli faillatmennyüket eladták, s 35.000 leut már elküldtek a hangszergyárosnak, aki 16 fuvóshangszert küld érte. S ha az megjön, a szomszéd megyéből egy száz karmestert hoztatnak, aki német alapossgal be fogja őket tanítani. S mindezt megcsinálják a saját erejükből, a társadalom minden megterhelése nélkül! Hát nem elismerés és minden dicsőre méltó az ilyen nemes cselekedet? Hát lehet-e ezeknek azt mondani, hogy nem érek rá?

De talán még örvendetesebb az udvarhelyi zenei életben a napokban megvalósuló erő-egyesítés, amely kétségkívül zenei szenciaként fog hatni. Köztudomású ugyanis az a verseny, amely a két rokon-egyesület: a „Székely Dalegylet” és a „Filharmónikus Társaság” között folyt, amelyet sokan arra magyaráztak, hogy a két egyesület csupa féltékenységből ellenséges indulattal van egymás iránt. Csak kevesen tudták azt, hogy a két egyesület elnöksége csendben tervezte a fuziónálás lehetőségét és módjait. Tavaly már pozitív indítvánnyal álltam a Filharmónikus Társaság válaeztmánya elé, s kifejtettem, hogy mily szép volna az erős és fegyelmezett énekkart a gyakorlott zenekarral egy egyesületbe tömöríteni, fúvós zenekarral, vegyes énekkarral kibővíteni, amely aztán két karmester vezetése mellett, változatos programmal gyönyörű és magas nivóju dolgokat tudna produkálni. Az eszme megértésre talált, de amikor mindkét egyesület küldöttjei összejöttek a közös megbeszélésre, a karmesteri kérdés megoldása körül sajnálatos félreértések történtek, amelyek miatt egyidőre le kellett venni a fuzió keresztülvitelét a napirendről. De csak egyelőre! Mert rendíthetetlen volt a hitem, hogy még eljön az idő, amikor mindkét egyesület még jobban be fogja látni a fuziónálás, az erős egyesítésének szükségességét. S amikor a múlt héten 3 napig voltam ismét udvarhelyi lakos, ismét felvettem a tárgyalásokat, s ma már megoldottnak mondható ez a kér-

dés is. Kics Elek marad a férfikar és az újból szervezendő vegyeskar karmestere, Peltzer dr. pedig a székely dalegyletbeli fuvószekari tagokkal kiegészítendő eddigi filharmónikus zenekart dirigálja. Ha pedig együttesekről van szó (templomi zene, oratóriumok, operettek stb. ahol énekkar és zenekar együtt lépnek fel) a két karmester felváltva tanít és felváltva dirigál. A „Székely Dalegylet” régi szép nevéből nem veszünk el egy betűt sem, sőt még hozzáteszünk, hogy a név fedje a tényleges tartalmat: *Székely Dal- és Zeneegylet*.

És most nem bánom: foregjon tovább „lármával, vadul a világ”, nekem oly jól esik látnom ezt a szép nagy harmóniát! Veszka István dr.

Értesülésünk szerint, bár az egyesülés érdekében a tárgyalások, kedvező kilátásokkal folynak, az egyesülés ma még nem egészen befejezett ügy.

Szerk.

HIREK.

Október 15.

A városi közgyűlés, mely a múlt szombaton délutánra volt összehívva, akkor a megjelent tagok számának határozatképtelensége miatt elmaradt. A helyett ma, szombaton délután 3 órára újabb közgyűlést hívtak össze, amelynek tárgysorozatában a jövő évi költségvetésen kívül helyet foglal még néhány kisebb ügy is.

Meghalt a székely bakák egy volt vitéz parancsnoka. A székely hősiesség a történelem folyamán mindig elismert valóság volt, s hírhöz méltók voltak a székelyek a világháboruban is, mikor a 82 es székely gyalogezred egyike volt azoknak, amelyek a legtöbb önfeláldozással maguknak a legtöbb kitüntetést és elismerést érdemelték ki. Nemrég érkezett a híre annak, hogy az egykori nevezetes 82 es gyalogezred vitéz parancsnoka: nemes Papházy Kornél, számos vitézi kitüntetés tulajdonosa, Bécsben meghalt. Egykori katonái közül bizonyára sokan fognak rá megsomordottan visszaemlékezni a Székelyföldön is.

Inspectori vizsgálat a törvénytörésnél. Címescu igazságügyi inspektor pár napja Marosvásárhelyről városunkba érkezett. Itt a törvénytörés és a járásbírói működését vizsgálja meg.

A holland kölesön ügye körünkben legutóbb nagy érdeklődést keltett. Ebben az ügyben két ismert ügyvéd: Kassay F. István dr. és Nagy Lajos dr. a napokban Kolozsváron jártak és ott a legilletékesebb helyeken szereztek tájékozódást. Ennek az eredményét foglalja össze mai külön cikkünk, melyet ajánlunk az érdekeltek és érdeklődők figyelmébe.

A róm. kath. egyházközség ezton értesíti híveit, hogy az 1927/28 évi egyetemes egyházi járulékok kivetése megtörtént, a kivetési lajstrom közszemlére kifüggesztetik október hó 18-tól 15 napig a plebánia-hivatal és az V. ker. templom ajtajára. E kimutatásokból, amelyek utca és házszám szerint vannak összeállítva, az egyházközségi tagok betekintést nyerhetnek a bizottság által kivetett egyházi járulékaikról.

Rendőri erőszakoskodás híre keltett a napokban városunkban megbotránkoztat, olyan durva tettegességgel, amilyenről, azt hittük, hogy nálunk többé előfordulni nem fog. A bántalmazott feljelentése folytán a vizsgálat folyamatban van s mi reméljük, hogy ennek eredménye teljesen kielégítő és igazságos lesz s a rendőrség maga fog igyekezni, hogy magáról megfelelekedett tagja példás büntetésben részesüljön s ezzel a maga iránti bizalmat is megint helyreállítsa.

x Orvosi hír. Hartwig István dr. orvosi rendelőjét Kováts István fényképészről Kossuth utca 36 szám alatti lakására helyezi át október elején.

A szennyirodalom és a pornografikus képek terjesztése ellen hathatós küzdelmet száadékok megindítani a kath. Népszövetség helyi tagozata. Eppen ezért a vezetőség legutóbbi megbeszélésén elhatározta, hogy tagjainak erről a kérdéstről előadást tart, felhívja a védekezés módjaira és felkéri a hatóságokat is, hogy akadályozzák meg a pornografikus iratok és képek nyilvános terjesztését, mert azok a fejletlen ifjúságok testi egészségét ássák alá és jó erkölcsöt is veszélyeztetik. A felnött ifjúságot a Népszövetség ifj. tagozatában tömörítik, ahol szórakozásról, önművelésről gondoskodnak s a kedélyt nemesítő énekekben gyakorolják őket. Akik az ifj. szakosztályba és az énekkarba belépni óhajtanak, a belvárosban jelentkezzenek Veress Dónátnál, a szombathalvi részben Pál Eknél.

Az elemi iskolai tanítás újabb elhalasztása. A közoktatásügyi minisztérium újabb rendelete folytán a tanítások, az összes elemi iskolákban, f. é. november 1-én kezdődnek.

A szokásos évi közgyűlésre jönnek össze f. hó 20 dikán Kolozsvárra az Erd. Róm. Kath. Státus tagjai. A közgyűlés alkalmából az igazgatótanács már szétküldötte kinyomatott jelentését, amely beszámol arról a küzdelmes munkáról, amelyet a Státus iskolái érdekében kifejtett. A gyűlés nagyfotossága képviselői ekkor döntenek a középiskolák átcsoportosításáról, ami kétségtelenül a legfontosabb tárgya az idei gyűlésnek. A jelentés szerint az udvarhelyi esperesi kerületben van 28 kath. elemi iskola, amelyekbe a múlt iskolai évben 2833 tanuló járt. A tanítók száma 59, kik közül 18 tanítónő.

x Kézimunka tanfolyam nyílik az irgalmas nővérek zárdájában felnött leányok és urinők részére, okt. 15-től kezdődőleg. Elsajátíthatók a legújabb női kézimunkák. Havi tandíj 100 leu. Jelentkezni még mindig lehet.

Uj alapítványok. A róm. kath. Státus igazgatótanácsának évi jelentése meleg elismeréssel emlékezik meg Tamás Lajos helybeli tb. megyebíróról, aki a maga és többek adományából 8000 leus jutalmi alapítványt létesített a helybeli főgimnáziumnál; ugyszintén Kálnoky Istvánról, aki Kálnoky István és neje Kovács Róza emlékére 20,000 leus alapítvánnyal öröklítette meg szintén az itteni gimnáziumnál. Hasonlóan 1500 leus alapítványt tettek a helybeli volt áll. polgári leányiskola végzett növendékei 10 éves találkozójuk alkalmából.

x Két szoba-konyhás, egészséges lakást keresek a belvárosban október 1-re. Ajánlatokat: „Minerva” nyomda (Megyeháza) címre kérek.

A kereszturi kiállítás alkalmával tűnt fel különleges munkáival Laborfalvi Benke Zsigmond, ki eldobott kenyérdarabokból és kenyérhéjből sokak által megcsodált, érdekes díszmütagyákat állít elő. Benke Zsigmond az elismeréstől buzdíttatva újabb kettőzött erővel fogott munkájához és az előzőket felülmúló csinos és tartós díszmütagyákat készít. Idáig nem volt otthona, hol nyugodtan dolgozhasson, mig most meleg otthont talált Varga Zsigmond bátyánk fiatalvi vendégszerető házában, ő neki átengedvén szűkös otthonából egy szobát, lakás és műterem részére. Így tehát akadt egy ember, ki szeretettel karolta fel Benkét, de vajjon lesz-e pártoló közönség is, mely nemcsak dicsőre méltó adózik egy becsülettel dolgozó szegény embernek, de anyagi támogatásban is részesíti azáltal, hogy a, mondhatni, poton áron árusított díszmütagyáiból vásárol? A kö-

zönség ily ténykedésének megnyilvánulása, egy felől módot és alkalmat szolgáltatna a tehetséggel megáldott ember továbbképzésére és megélhetésére; másfelől pedig a vevő csekély áldozattal csinos mütagyákkal díszíthetné szobáit. Akit érdekel Benke munkássága, legcélszerűbben teszi, ha őt műtermében meglátogatja és ott meggyőződést szerez tehetségéről és az anyag minőségéről.

x A Korunk októberi száma bizonyos változást mutat a folyóirat szerkesztésének alapelveiben. Úgy látszik, a szerkesztő megszívlelte a nem egy oldalról elhangzott kritikát, amely egy kissé elvontnak és ezért nehezen mondotta a különben egyhanguan elismeréssel fogadott szemlélet A „Korunk” új száma ugyanis tartalmában kevésbé elvont és sokkal változatosabb, mint eddig. Nagybórt teret enged a szépirodalomnak is. Leonard Frank epochális jelentőségű regényének második részlete mellett két újzerű, érdekes elbeszélést találunk. Az egyik fordítás, egy fiatal spanyol író Guillermo Argote-t mutatja be egy rövid, de igen jellemző elbeszélésében. A másikat a fiatal budapesti magyar írógeneráció egyik legtehetségesebb tagja: Nádass József írta. Különös, újzerű írás, de minden szokatlansága mellett kiérzik belőle a mély meglátás, melyből fakadt. Földes Gyula az Uj-ról és a Régi-ről ír s világos logikával mutatja ki, hogy az Uj képviseli mindig azt, ami még jó és használható a régieben. Forgó Pál budapesti építésmérnök az Uj építéset problémáit és eddigi eredményeit ismerteti igen érdekes eszméket hozva a jövő lakásépítéséről. Turnowsky Sándor Kurt Hiller sokat emlegetett szociális mozgalmát, a legokráciát ismerteti érdekesen. L. Bertalanffy rövid és világos cikkében a fejlődés tan mai állásáról világosítja fel az érdeklődő olvasót. A „Kulturkrónika” rovat legérdekesebb cikkét Gömöri Jenő írta korunk szerelmi vására címen Leó Perry könyvéről, amelyben apróhirdetésekre érkezett hiteles válaszok alapján leplezi le korunk nemi életének csúszmárgait. Egyéb cikkek: Upton Sinclair harca a bostoni erkölcsvédelmi cenzurával. Testalkat és lezármaság, Élet a fascista Olaszországban, Rabszolgaság az angol birodalomban. A sivatag hajója és Kulturkrónika rövid hírekben. A Szemle-rovatban több könyvismertetés s más érdekes kisebb cikk van. — A „Korunk” havonta jelenik meg 80 oldalon. Előfizetési ára félévre 460 leu, negyedévre 250 leu. Mutatványsságot ingyen küld a kiadóhivatal (Cluj-Kolozsvár Str. Regálá 47).

x Kertkedvelők figyelmébe. A bethlenfalvi kertésztől eladásra kerülnek kiváló szép fejlődésű, a mi éghajlatunk alatt legjobban bevált alma-és körte-oltványok a legjobb fajokból. Magas, bokor- és futó-rózsák. Teljes virágu orgona három színben. Halottak napjára apró- és óriás-virágu krizanthémumok. Itt még fel nem sorolt évelő és cseresep növények a legutányosabb árban kaphatók. Szives pártfogást kér *Székely Imre*, kertész.

x Makacs székrekedés, vas-tagból katarus, vértorlódás, puffadás, aranyeres csomók, cipófájás eseteinél a természetes „Ferenc József” keserűviz, reggel és este egy-egy kis pohárral bevéve, rendkívül becses házi szer. Klinikai megfigyelések tanúsága szerint a Ferenc József-víz még ingerlékeny belü betegknél is fájdalom nélkül hat. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Ismét a korcsmázás, az ital volt az okozója, vagy legalább szitogatója egy összetűzésnek, amely az egyik félre nézve halállal, két, a csepetében résztvett más polgártársunkra nézve pedig a törvénytörési fogház, a hivatalos nyomozás, vizsgálat stb. hosszantartó keserűségivel fejeződött be. Hiába, népünk fiai saját kárukon kívül másból mégsem okulnak, foly a drága pálinka, s foly a még drágább emberi vér; ez már, úgy látszik, szintén amolyan rendes adó, ami időnkint az ördögnek kijár falvainkban. Az eset egyik részletéről „Rejtélyes gyilkosság” címen a múlt héten röviden már megemlékeztünk, tévesen (Oroszhegy helyett) Vargyast jelölve meg az eset színhelyét, honnan Józsa Sándort, az utközben kimúlt áldozatot a kórházba szállították. Azóta a következő részletek voltak, elfogadható valószínűséggel, az esetről megállapíthatók. Az eset a múlt hét közepén történt Oroszhegy községben, mikor Czincziri János 56 éves juhásztor (major) és legénye, a 22

Felöltő- és öltöny-szöveteket feltűnő olcsó árban vásárolhat **HIRSCH RUDOLF** divatüzletében, a hová mindentéle őszi- és téli, angol-szövetek megérkeztek.

Értesítem a t. vásárló közönséget, hogy a Piac-téren Dézsi Balázs ur házába átköltöztetett új üzlethelyiségembe megérkeztek a legjobb minőségű gyapjuszövetek nagy választékban, különösen sportruhákban stb. Svetterek, puloverek, keztyűk, sapkák, harisnyák, nyakkendők stb. A raktáromon levő összes ridikülöket továbbra is mélyen leszállított árban árusítom, valamint kész raglánok, britses-nadrágok, esőköpenyek, esőernyők, sétabotokat.

LÖBL R.

Éves Balázs Ferenc a községbeli eszterén szétbocsátották, a juhokat a gazdák között elosztották. Ennek megtörténte után a korcsmába mentek, hol Czincziri még két más emberrel 4 és fél liter pálinkát ivott meg, míg Balázs Ferenc szintén elég sok bort fogyasztott. Odakerült Józsa Sándor, egy másik pásztor is, kinek Czincziri szemrehányást tett egy kecske elkárosodása miatt, azt állítván, hogy tőle is el tulajdonított 250 leut. Az ebből kifejlődött veszekedésnek, majd verekezésnek egy másik korcsmázó vendég úgy akart véget vetni, hogy mindkettőjüket kiteszkolta a kocsmából. Azonban kiment Balázs Ferenc is, ki gazdájának segíteni akarván, Józsa sárú is jónéhány ütést mért. Ezután Czincziri ismét visszatért a korcsmába, folytatni az ivást. Józsa pedig a csendőrök felé ment, fel akarván jelenteni bántalmazót. Közben Czincziri felesége is a korcsmába jött, azzal, hogy szekeret fogadott, az eszterén hátramaradt holmi hazahozatalára. Czincziri ide Balázs Ferencet küldötte ki, Pál Imrével, a szekeressel. Mikor ezek ketten már hazafelé jöttek, egy pácón ülni látták Józsa, ki a csendőröket nem találta otthon. Tovább haladtak, mintegy 10 lépésnyire, mikor Balázs Ferenc hallotta, hogy Józsa utána kiált s visszahívja. Balázs visszatérvén, Józsa-hoz ment, mire ez bittal támadott rá, amit Balázs kicsavarván támadója kezéből, kétszer oldalba sújtotta. Józsa a földre zuhant, majd fel akart kelni, de ekkor Balázs egy, a földről felkapott kővel fejtetőn ütötte. Ezután otthagya áldozatát, ki súlyos koponyarepedést szenvedett. Itt találta meg aztán este őt — amint már irtók volt — Kovács Antal, aki a kórházba szállította s így történt az utközben, elvérzés miatt, ki-szenvedett ember, felboncolása a kórházban. Czincziri és Balázs Ferenc, akik vele vitában voltak, jelenleg a törvényszék fogházában vannak; a nyomozást pedig folytatják.

KÖZGAZDASÁG.

Már az ökönyál sem uszik a levegőben, amelynek pár nap óta hőszaga kezd lenni. Az őszi munkálatok csaknem teljesen befejeződtek,

A juhállomány a levágott juhok májának betegségéből itélve, újra tele van mételeyvel. Székely népünk úgy van a mételeykórral is, mint sok más dologgal. Nem hisz e betegség gyógyíthatóságában. Pedig idejében teljes 100 százalékban gyógyítható. Példákerre Szentlélek, Bögző, Patakfalva, Máréfalva, Szentkirály mindazon gazdái, a kik juhállományukat kellő időben és kellő adag Disztollal gyógykezelték. Ma egy juh árából 7—8 juh megmenthető a biztos elhullástól.

A községek gazdái már most gondoljanak a gyógykezelés mielőbbi megkezdésére, hogy addig, amíg a száraz takarmányozás folytán a mételey erősen kezd az állatban fejlődni, a betelelés után a gyógykezelés azonnal megkezdhető legyen. Különben a községi lakókat egyöntetű eljárásra legközelebb fel fogom hívni.

Garantált tiszta, pergetett vegyes virágmez kisebb tételekben is kapható.

Piaci árak. A buza: 120—135, rozs: 85—90, új tengeri: 70—75,

ó tengeri: 90—95, árpa: 85—90, zab: 38—46, burgonya: 15—20 leu vékánként. V-6.

Kiadó: a Könyvnyomda Réssvénnyártáság Odorheiu—Székelyudvarhely

Eladó.

1 drb 200 literes vadonátuj pálinkafőző üst jutányos áron eladó. Értekezni lehet a RÖSLER-cégnél.

A református kollégiumnak még szüksége van 50 öl **tűzifára,** akinek eladó fája van jelentkezék Szabó Árpád tanárnál.

Győződjék meg, hogy a legmodernebb és a legolcsóbb **BUTOROKAT** nálam szerezheti be. Hálószoba és ebédlő garnitúrák, plüss ebéldíványok, hencserek nagy választékban raktáron vannak. Ugyisint olcsóbb festett butorok és :: hajlított székek kaphatók. :: Rendeléseket olcsó árban és felelősség mellett vállal.

Balázs Károly utóda
Garabás János
műasztalos.

Bulevard Regele Ferdinand (Kossuth-utca) 27. szám.

Dela Judecătoria din Cristur.

Nr. G. 2637/3—1927.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul grefier prin aceasta publică că în baza deciziei Nr. 1569—1570 a judecătoriai din Cristur în favorul reclamantului Cooperative de Credit Atid repr. prin Dr. Elekes Domokos și Dr. Elekes Dénes pentru încassarea creanței de 6000 Lei și accesorii se fixează termen de licitație pe 22 Octomvrie 1927 orele 4 la fața locului în com. Firtănuș unde se vor vinde prin licitațiune publică judiciară cal, hamuri și etc în valoare de 9000 Lei. În caz denevoie și sub prețul de estimare.

Pretenziunea care e de încassat face 6000 Lei capital, dobânzile cu 12% scotind din 3 Apr. 1927 iar speșele până acum staverite de — Lei.

Intrucât mobilele cari ajung la licitație ar fi fost executate și de alții și acestia și ar fi câștigat dreptul de acoperire licitația prezentă este ordonată și în favorul acestora în senzul art. LX. 1881 § 192.

Cristur, la 13 Sept. 1927.

Zirnea grefier.

„Hangya“ tagok figyelmébe!

Nagyon szép dió előjegyezhető, olcsón, körülbelül 180—185 leuért a „Hangya“ szövetkezetben e hó végéni szállításra.

„Hangya“ szöv. igazgatósága.

Dela judecătoria din Cristur.

Nr. G. 1741/3—1927.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul grefier prin aceasta publică că în baza deciziei Nr. 1541—926 a judecătoriai din Cristur în favorul reclamantului Dr. Fridrich Ipsen repr. prin Dr. Elekes Dénes pentru încassarea creanței de 2175+203.25 Lei și accesorii se fixează termen de licitație pe 20 Oct. 1927 orele 4 d. m. la fața locului în comuna Sângeorge-Pădureni unde se vor vinde prin licitațiune publică judiciară mobilul de pră alie în valoare de 27000 Lei. În caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Pretenziunea care e de încassat face 2175+203.25 Lei capital, dobânzile cu 12% scotind din 13 Aprilie 1926 iar speșele până acum staverite de 1974 Lei.

Intrucât mobilele cari ajung la licitație ar fi fost executate și de alții și acestia și ar fi câștigat dreptul de acoperire licitația prezentă este ordonată și în favorul acestora în senzul art. LX. 1881 § 192.

Cristur, la 13 Sept. 1927.

Zirnea, grefier.

CÉKLA ÉS RÉPA

nagyobb mennyiségben eladó.

■ ■ Gim a kiadóban. ■ ■

Corpul Portareilor Tribunalului Odorheiu.

Nr. 2128 port. 1927.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul portărel prin aceasta publică, că în baza deciziei Nr. 981—1927 și Nr. G. II. 2271—1927 a judecătoriai de Ocol din Odorheiu în favorul reclamantului Deák István repr. prin avocatul Dr. Kassay pentru încassarea creanței de 150 dolari și accesorii se fixează termen de licitație pe 19 Octomvrie 1927 ore 13 în com. Ighiu, la ora 15 în com. Daia și ora 17 în com. Aldea locuința urmăriților unde se vor vinde prin licitațiune publică judiciară cai, vaci, căruța, lemne ect. în valoare de 42000 Lei. În caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Pretenziunea care e de încassat face 150 dolari capital, dobânzile cu 12% scotind din 12 Dec. 1926 iar speșele până acum staverite de 6986 Lei.

Intrucât mobilele cari ajung la licitație ar fi fost executate și de alții și acestia și ar fi câștigat dreptul de acoperire licitația prezentă este ordonată și în favorul acestora în senzul art. LX. 1881, §. 192.

Odorheiu, la 20 Sept. 1927.

Balasescu portărel.

Kidobja pénzét,

ha kalapját nem kalapostól veszi, mert jót, divatost és olcsót csak üzletben vehet, ahol kemény kalapokat (kólikat), nyulszőr, velour és jobb gyapju kalapokat a legolcsóbban talál.

Ne dobja el ócska kalapját,

mert teljesen újat csinál belőle **Keszler Albert**

kalapos Odorheiu Str. Principesa Ileana (Eötvös-utca) 4 sz.

Ha

BUTORT

óhajt vásárolni, feltétlenül nézze meg

Székely János

újjonnan berendezett

asztalos műhelyét

Bul. Regele Ferdinand (Kossuth-u.) 16 sz., hol legmodernebb háló- és ebédlő-butorok készülnek izléses kivitelben. — Ha modern, új divatu, szolidan készített, masszív és tartós butorokat akar, csak

Székely János

asztalos műhelyébe menjen, ki legújabb mintalapok alapján vesz fel megrendeléseket és a vállalt munkát pontos időre szállítja a.

Amatőr-fényképezők!

Kérjék képes árjegyzékemet fényképezőgépekről és hozzávalókról. Eredeti gyári árak. Szétküldés egész Románia területén.

POLITZER fotóáruház, Careii-Mari.

Alapított 1896 évben.

Friss tea-vaj Hirsch Ignácnál.